

ALGEMENE TOELICHTING

Met de komst van de Participatiewet op 1 januari 2015 is het instrumentarium van de gemeenten voor het tegengaan van armoede uitgebreid met de individuele studietoeslag. Deze toeslag is bestemd voor bepaalde groepen scholieren en studenten met een arbeidsbeperking, die wel kunnen werken maar niet in staat zijn om daarmee het wettelijk minimumloon te verdienen. De studietoeslag is bedoeld als stimulans om een aangevangen studie of opleiding te voltooien. Ook biedt het compensatie voor het feit dat het voor deze groep vaak heel lastig zal zijn om studie met werken te combineren (TK 2013-2014, 33 161, nr. 125, p. 2). Voor jongeren met een Wajang-uitkering bestaat een vergelijkbare studieregeling.

De individuele studietoeslag is een vorm van bijzondere bijstand (artikel 5, onderdeel d, van de Participatiewet). De studietoeslag is niet gekoppeld aan bepaalde kosten, maar vormt een inkomensondersteunende maatregel voor studerende en schoolgaande jongeren die niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen.

De studietoeslag is geregeld in artikel 36b Participatiewet. Dit artikel biedt het primaire regeltechnische kader voor de behandeling van aanvragen. Op grond daarvan wordt de doelgroep van de individuele studietoeslag gevormd door jongeren voor wie de gemeente een verantwoordelijkheid heeft met betrekking tot de arbeidsinschakeling. Jongeren met een uitkering van het UWV komen dus niet in aanmerking voor een studietoeslag. Daarnaast moeten de jongeren op de datum van aanvraag:

- 18 jaar of ouder zijn
- Recht hebben op studiefinanciering op grond van de WSF2000, dan wel een tegemoetkoming op grond van hoofdstuk 4 van de WTOS;
- Geen in aanmerking te nemen vermogen hebben, en
- Een persoon zijn van wie is vastgesteld dat hij niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen, maar wel mogelijkheden heeft tot arbeidsparticipatie.

Gemeenten hebben van de wetgever enige beleidsvrijheid gekregen bij de uitvoering van de studietoeslag. De gemeenteraad is verplicht om bij verordening *in ieder geval* te bepalen hoe hoog de studietoeslag is en in welke frequentie de toeslag wordt uitbetaald (artikel 8, derde lid, Participatiewet).

Met deze verordening wordt uitvoering gegeven aan de wettelijke verplichting om regels te stellen. Daarnaast zijn enkele aanvullende bepalingen opgenomen. Bij de redactie van deze verordening ten slotte, zijn de aanbevelingen uit het '100-ideeënboekje' van de VNG toegepast. Dat heeft er ondermeer toe geleid dat afgezien is van een artikel met begripsbepalingen. Gelet op de artikelen 1 tot en met 6 van de Participatiewet, hebben de begrippen die in deze verordening worden gebruikt dezelfde betekenis als in de Participatiewet. Daarom is het niet nodig gebleken de gebruikte begrippen verder te definiëren.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1. Indienen verzoek

"Op een daartoe strekkend verzoek..." kan het college een studietoelage verlenen, als aan de voorwaarden is voldaan (art. 36b, eerste lid, aanhef, Participatiewet). Deze bewoordingen suggereren, dat een verzoek ook op andere wijze kan worden ingediend, dan via een schriftelijke aanvraag. De wetsgeschiedenis biedt daar echter geen houvast voor. Omdat een verzoek om studietoelage te ontvangen, gericht is op het vaststellen van een recht, betreft het feitelijk een verzoek om een *besluit* in de zin van artikel 1:3, derde lid, van de Awb, te nemen. Een dergelijk verzoek wordt *schriftelijk* ingediend, gelet op artikel 4:1 van de Awb¹. Voor het indienen van een dergelijke aanvraag kan een formulier worden vastgesteld, conform artikel 4:4 van de Awb. Dat is in artikel 1 geregeld. Een verzoek om een studietoelage kan dan nog slechts worden ingediend met behulp van dit aanvraagformulier. Uiteraard is het college wel verplicht om de jongere die een mondeling verzoek doet, in de gelegenheid te stellen door middel van dit formulier zijn aanvraag in te dienen.

Artikel 2. Vaststellen verdien capaciteit

De jongere heeft pas recht op de studietoelage, als het college heeft vastgesteld dat de mogelijkheid ontbreekt om het bij de leeftijd passende wettelijk minimumloon (WML) te verdienen. Ondergrens is wel, dat de jongere mogelijkheden tot arbeidsparticipatie moet hebben. Jongeren die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, vallen buiten de doelgroep van de studietoelage.

Om vast te stellen dat iemand wel kan werken maar niet het WML kan verdienen, is een beoordeling van de arbeidsmedische situatie van de belanghebbende noodzakelijk. Om dat te realiseren, dient afgegaan te worden op betrouwbare informatie. Uitgangspunt is dat gebruik wordt gemaakt van reeds bij het college aanwezige gegevens, zoals gegevens over eerder verstrekte bijzondere bijstand voor medische kosten of algemene bijstand met arbeidsmedische keuring, dan wel gegevens die via het SUWI-netwerk bij ketenpartners als het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekering (UWV). Dat kan informatie zijn over eerdere keuringen of een afwijzende beschikking op een Wajang-aanvraag waaruit wel kan blijken dat iemand niet met voltijdse arbeid het minimumloon kan verdienen of dat sprake is van een medische urenbeperking.

Als het college op basis van overgelegde stukken of uit bij de gemeente al bekende informatie al kan bepalen dat een persoon tot de doelgroep behoort, is een aanvullend of extern onderzoek niet noodzakelijk. In sommige gevallen is het inwinnen van een extern advies gewenst.

Artikel 3. Weigeringsgronden

De studietoelage is in de plaats gekomen van de studieregeling in de Wajang. In artikel 36b van de participatiewet zijn enkele voorwaarden gesteld aan het recht op studietoelage. Er zijn twee visies op de ruimte die de gemeente heeft om daarnaast nog aanvullende voorwaarden te stellen.

De ruime benadering stelt dat die vrijheid er in beginsel is. Aanknopingspunt vormt de redactie van artikel 36b Participatiewet. Daarin is bepaald dat het college een studietoeslag *kan* verlenen, als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Het college zou dan ook ruimte hebben een aanvraag af te wijzen, ook als aan de in artikel 36b genoemde voorwaarden is voldaan. Daarnaast is in artikel 8, derde lid, van de Participatiewet bepaald, dat de gemeenteraad *in ieder geval* regels kan stellen over de hoogte van de toeslag en de frequentie van uitbetaling. De gemeenteraad zou daarom bij verordening ook nog aanvullende voorwaarden kunnen toevoegen. Langs beide lijnen zou kunnen worden geregeld, dat de grondbeginselen van de Participatiewet van toepassing zijn op de studietoeslag. Zo zou bijvoorbeeld in de verordening kunnen worden bepaald, dat het inkomen van de partner meetelt bij de beoordeling van het recht op studietoeslag.

Artikel 4. Duur en periode individuele studietoeslag

Voor het recht op studietoeslag is de datum waarop de aanvraag wordt ingediend, de peildatum, beslissend. Op dat moment moet aan de voorwaarden zijn voldaan om recht op studietoeslag te geven. De tekst van artikel 36b roept de vraag op voor welke periode het recht wordt verleend en wat de gevolgen zijn als niet langer aan de voorwaarden wordt voldaan. De redactie van het eerste lid suggereert dat er in ieder geval recht bestaat zolang aan de voorwaarden is voldaan, maar is daar niet heel erg helder over. Wel correspondeert dat met de parlementaire geschiedenis waarin verwezen wordt naar de studieregeling in de Wajang en de verwantschap met de doelgroep voor de vrijlatingsregeling medisch-urenbeperking en loonkostensubsidie, voorzieningen die voor onbepaalde tijd worden verleend, dwz. zolang aan de voorwaarden wordt voldaan (zie ook EK 2013-2014, 33161, E). Periodiek kan via heronderzoek beoordeeld worden of nog aan de voorwaarden wordt voldaan. Uiteraard valt het onder de inlichtingenplicht van de jongere om relevante wijzigingen m.b.t. de voorwaarden door te geven aan de gemeente.

Voor de duidelijkheid is in artikel 4 opgenomen dat zolang aan de voorwaarden wordt voldaan, de studietoeslag verleend wordt.

Artikel 5. Hoogte van de individuele studietoeslag

In dit artikel is de hoogte van de studietoeslag geregeld. Hierbij wordt de studietoeslag per persoon die voldoet aan de voorwaarden toegekend. De toeslag bedraagt € 1.200,00 per studiejaar. Wanneer het studiejaar bij de aanvraag al gedeeltelijk is verstreken dan bestaat er – mits aan de voorwaarden wordt voldaan – aanspraak op de toeslag naar rato van het aantal maanden dat de studie is gevolgd. Deze omrekening naar rato wordt ook gedaan bij beëindiging van de toeslag. Wanneer iemand recht heeft per 1 augustus en vervolgens stopt met zijn studie wordt deze teruggevorderd over de maanden dat geen studie is gevolgd. Twee maal per jaar namelijk op 1 augustus en op 1 maart wordt beoordeeld of een persoon aan de voorwaarden voldoet. Voor het bepalen van de hoogte van de individuele studietoeslag is aansluiting gezocht bij de component van de studietoeslag die de student geacht wordt zelf bij te verdienen of te lenen bij DUO (paragraaf 3.1 van de Wet Studiefinanciering 2000). Dit is immers dat deel van de studiefinanciering dat de student zelf dient in te brengen door te werken of te lenen en vormt het deel van de studiefinanciering dat een drempel kan vormen voor arbeidsgehandicapten om te gaan studeren. Om studenten met een arbeidshandicap niet te bevoordelen ten opzichte van studenten zonder arbeidshandicap, wordt er voor

gekozen de individuele studietoelage te stellen op een lager bedrag. Het is immers ook voor studenten zonder arbeidshandicap niet altijd mogelijk om zelf bij te verdienen, omdat zij al hun tijd en aandacht nodig hebben om de studie succesvol te doorlopen. Deze studenten moeten in dat geval ook lenen. Met de verstrekking van een studietoelage van € 100,00 wordt de drempel om te studeren voor arbeidsgehandicapten aanzienlijk verlaagd. Is sprake van gehuwden die allebei afzonderlijk voldoen aan de voorwaarden voor een individuele studietoelage, dan komen zij afzonderlijk in aanmerking voor de toelage. In het derde lid is een indexeringsbepaling opgenomen. Deze bepaling voorkomt dat de verordening telkens opnieuw moet worden vastgesteld, enkel voor indexatie van de bedragen.

Artikel 6. Betaling individuele studietoelage

In dit artikel wordt de frequentie van de betaling van de individuele toelage geregeld. Nadat positief op het verzoek om een individuele studietoelage is beslist, wordt het in artikel 5 genoemde bedrag halfjaarlijks uitbetaald. Dit gebeurt gewoonlijk in september en maart. De toelage betreft eenmalige bijzondere bijstand. Eenmalige bijstand is onbelast en de toelage heeft daardoor geen gevolgen voor andere inkomensafhankelijke toeslagen zoals huurtoelage en zorgtoelage. Doorgaans kan een persoon ook tussentijds starten met een opleiding. Voor de beoordeling of hij in aanmerking komt voor een individuele studietoelage wordt de situatie op de datum van de aanvraag beoordeeld (artikel 36b, eerste lid van de Participatiewet). Om die reden is in het tweede lid van dit artikel van de verordening geregeld dat voordat tot een tweede uitbetaling wordt overgegaan, onderzocht wordt of de persoon in kwestie nog voldoet aan de voorwaarden van artikel 36b, eerste lid van de Participatiewet

Artikel 7 en 8

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.